

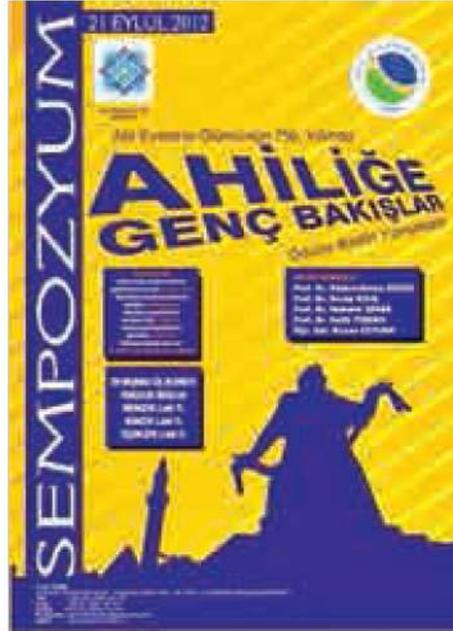
Atatürk Kültür Merkezinden Haberler

H. Vedat DEMİRBAŞ - Suzan GÜR - Ömer ÇAKIR*

Ahi Evran'ın Ölümünün 750. Yılında "Ahiliğe Genç Bakışlar" Ulusal Öğrenci Sempozyumu (20-22 Eylül 2012, Kırşehir)

Ahi Evran'ın ölümünün 750. yılı vesilesiyle Atatürk Kültür Merkezi ve Ahi Evran Üniversitesi işbirliğiyle "Ahiliğe Genç Bakışlar" konulu ulusal bir öğrenci sempozyumu düzenlendi.

21 Eylül 2012 Cuma günü Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde düzenlenen söz konusu sempozyuma, Türkiye'deki üniversitelerin son sınıf öğrencileri, lisansüstü eğitim gören öğrenciler, araştırma görevlileri ve başvurduğu tarihte doktorasını tamamlamış fakat öğretim üyeliğine ataması yapılmamış doktoralı araştırmacılar başvurdu. Başvuranlar arasından Sempozyum Bilim Kurulu'nca Gamze Akbaş "Ahilikte Melâmî Neşve", Hacer Akülkü-Derya Çırakoğlu "Ahilik Kültürünün Gençliğe Yansımaları ve Ahiliğe Genç Bakış "Mudurnu Örneği", Selin Arabacı "Âşık Paşa'nın Garib-nâme'sinde Ahilik İzleri Taşıyan "Bir Hikaye" Üzerine Ontolojik Bir İnceleme", Jannotkon Asqarova "Fütüvvet ve Ahilik", Haydar Barış Aybakır "Ahiliğin Tarihsel Olarak İncelenmesi Üzerine Bir Deneme", Barış Aytakin "Ahilik, Kadın ve Ekonomi: Hakikattan Adalete...", Rifat İlhan Çelik "Sühreverdî'nin Hayatı, Anadolu'ya Gelişi ve Sultan Alâü'd-dîn Keykubât'a Fütüvvet Libasını Giydirmesi", Ferda Demir "Kırşehir Müzesi'nde Bulunan Ahilere Ait Sancak", Türkan Dizer "Anadolu'nun Türkleşmesinde Kadın Erkek Birlikteliği", İlda Düşkün "Ahilikte İş, İş Etiği ve

* Atatürk Kültür Merkezi personeli.

Günümüze Yansımaları”, Aysun Eren “Fütüvvet Geleneği ve Ahiliğin Gereklere”, Berkay Orhaner “Ahilik ve Kurumsal Sorumluluk”, Abdülkerim Saka “Tarihi Süreçte Toplumun Sosyo-Ekonomik Hayatına Yön Veren Bir Sistem: Ahilik” ve Ilker Yiğit’in “Ahiliğe Farklı Bir Bakış: XVI. Yüzyıl Türkiye’sinde Ahi Adlı Yerleşmeler ve Zaviyeler” başlıklı bildirimleri ile sempozyuma katılmaya hak kazandı.

Ahi Evran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Konferans Salonunda Belediye Başkanı Yaşar Bahçeci, Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. S. Kudret Saylam ile bilim adamları, akademisyenler ve öğrencilerin katıldığı sempozyumun açılışında bir konuşma yapan Vali Özdemir Çakacak, bugüne kadar Ahilik Teşkilatını ve Ahi Evran-ı Veli’nin felsefesini ele alan pek çok eser yayınlanıp ilmi toplantılar düzenlendiğini ancak, Ahiliğin ferde ve topluma hitap eden prensiplerini en iyi şekilde genç bilim adamlarının anlatacağına inandığını söyledi. Ahiliğin dünyadaki ilk ve en önemli sivil toplum hareketlerinden birisi olduğunu ifade eden Vali Çakacak, “Ahilik, ticari hayatı düzenlemenin yanı sıra paylaşmadan yardımlaşmaya, adaletten vatan savunmasına kadar toplumu mutlu edecek prensipleri barındıran ve eksiksiz uygulayan bir kurallar manzumesidir. Bizler, milletçe en büyük hazinemiz olarak değerlendirdiğimiz gençlerimizin fikirlerini çok önemsiyoruz. Bu nedenle, gençlerimizin bizlerle paylaşacağı görüşlerin Ahiliğe yeni bir boyut kazandıracığına inanıyorum” dedi.

Sempozyumda, Ahilik düşünce sisteminin milli kültürü oluşturan temel değerlerden biri olduğu vurgulandı. 25. si düzenlenen Ahilik Haftası Kırşehir’de çeşitli etkinliklerle kutlandı. Kırşehir, Esnaf Teşkilatı Ahiliğin kurucusu Ahi Evran’ın ölümünün 750. Yıldönümü dolayısıyla önemli bir sempozyuma ev sahipliği yaptı. Sempozyum açılışında bir konuşma yapan Ahi Evran Üniversitesi Ahilik Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Kâzım Ceylan, “Ahilik Türkistan medeniyetinin en önemli öğretilerinden birisidir. Anadolu’da birliğin sağlanmasında, bu toprakların bizim olmasında, Müslüman Türk’ün eline geçmesinde önemli bir yeri olmuştur” dedi. Ceylan, Ahiliğin “Osmanlı’nın insan manzarasını oluşturarak fikir, düşünce, destek ve çalışmalarıyla siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel alanlarında dönemlerine damgasını vurmuştur.” dedi. Sempozyum açılışında ayrıca Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kudret Saylam da bir açış konuşması sundu. Sempozyumda sunulan bildirimlerde ahilik düşünce sisteminin Türkler açısından önemi üzerinde duruldu. Ahilik Teşkilatı düşünce sistemi ile 13. Yüzyıldan itibaren tarihimize yön veren bünyesinde barındırdığı siyasi, ekonomik, askeri, kültürel ve sosyal özellikleriyle milli kültürümüzü oluşturan temel dinamiklerden biri olmuştur. Sempozyumda ayrıca Ahiliğin Osmanlı Devletine katkısı hatırlatıldı. Sempozyum Ahiliğin temelini oluşturacak verileri elde etme açısından da önemliydi.

Sempozyum Bilim kurulu ve jüri üyeliğini Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şeker, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Refik Turan ve Kırşehir Ahilik Araştırmaları Merkezi Müdürü

Öğr. Gör. Kâzım Ceylan'ın yaptığı ön değerlendirme ve elemelerden sonra 14 bildiri finale kaldı. Sunulan bildirilerin yüzde 75'inin bilimsel değeri, yüzde 25'inin de sunum puanlarıyla oylandığı sonuçlarda, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Berkay Orhaner, "Ahilik ve Kurumsal Sorumluluk" adlı makalesiyle birinciliğe ve 5 bin lira teşvik ödülüne layık görüldü. Çankırı Karatekin Üniversitesi Coğrafya Bölümü'nden Arş. Gör. Ilker Yiğit, "Ahiliğe Farklı Bir Bakış: XVI. Yüzyıl Türkiye'sinde Ahi Adlı Yerleşmeler ve Zaviyeler" başlıklı bildirisıyla ikinciliğe hak kazandı ve 3 bin liralık ödülün sahibi oldu. Süleyman Demirel Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden Arş. Gör. Aysun Eren, "Fütüvvet Geleneği ve Ahiliğin Gereklere Çerçevesinde İdeal İnsan Tipi" isimli makalesiyle üçüncülüğü elde ederken, 2 bin liralık teşvik ödülü almaya hak kazandı. Dereceye girenler, ödülleri TBMM Başkanı Cemil Çiçek, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, milletvekilleri ve üst düzey yöneticilerden aldı.

Ahiliğe Genç Bakışlar Sempozyumuna katılanlar bir arada

Vefatının 1. Yıl Dönümünde Cengiz Dağcı Uluslararası Sempozyumu (21-23 Eylül 2012, Simferopol/Kırım)

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı ve Avrasya Yazarlar Birliği işbirliği ile Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi Rektörlüğünün ev sahipliğinde, vefatının 1. yıl dönümünde Cengiz Dağcı konulu uluslararası düzeyde bir sempozyum düzenlendi.

21-23 Eylül 2012 tarihleri arasında Ukrayna-Kırım Muhtar Cumhuriyeti'nin başkenti Simferopol'de (Akmescit) gerçekleştirilen söz konusu sempozyumun açılış töreni 22 Eylül Cumartesi günü yapıldı. Tören saygı duruşu ve millî marşların okunmasıyla başladı. Daha sonra KMPÜ Rektörü Ord. Prof. Dr. Fevzi Yakubov bir açılış konuşması yaptı. Yakubov konuşmasında, 20. Yüzyıl Türk romancılığının en büyük isimlerinden biri olan Cengiz Dağcı'nın ölümünün birinci yılı vesilesiyle düzenlenen uluslararası düzeyde bir sempozyuma ev sahipliği yapmaktan duyduğu mutluluğu dile getirdi. Cengiz Dağcı'nın eserlerinde aklını ve yüreğini ortaya koyduğunu söy-

leyen Yakubov konuşmasının sonunda, sempozyuma katkıda bulunan herkese içten teşekkürlerini sundu.

Daha sonra sözü alan Bütün Dünya Kırım Tatar Kongresi Reisi Sayın Refat Çubarov, Cengiz Dağcı'nın 20. yüzyılda Kırım Türklerine, dolayısıyla Türklere karşı girişilmiş cinayetleri eserlerinde edebî bir üslupla dile getirdiğini ve bütün dünyaya duyurduğunu söyledi.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Vekili Sayın Ali Karaçalı da açılış töreni vesilesiyle kürsüde yerini alarak bir konuşma yaptı. Salondakileri selamlayarak konuşmasına başlayan Ali Karaçalı şöyle devam etti:

"Bugün burada adını hayırla ve saygıyla andığımız 'yurdunu ebediyette bulan adam' Cengiz Dağcı'nın aramızdan ayrılışının birinci yıldönümündeyiz. Yazdıklarıyla hem Türk edebiyatına hem de Kırım edebiyatına büyük katkılar sunan Cengiz Dağcı'yi doğduğu ama bir ömür hasret kaldığı bu topraklarda anmak hiç kuşkusuz hepimiz için son derece hüznü ve anlamlı. Hepimiz biliyoruz ki; Cengiz Dağcı, genç yaşta yurdundan koparılmış bir sürgündü. Eserlerinde de, ömrü boyunca yüreğinin derinliklerinde taşıdığı bu hüznü, bu acıyı, bu özlemi,

yani Kırmılıların başına gelen büyük kıyımları, telafisi imkânsız felaketleri dile getirdi. Çekilen acıları ve uğranılan felaketleri edebiyatın yakıcı, içten, yalın, kuşatıcı ve destansı diliyle öylesine sahici anlattı ki, yok edilmek istenen Kırım ve Kırmılılar onun kalemiyle insanlığın vicdanında adeta yeniden var oldu. Hayatının hemen her safhasında geniş ölçüde yer bulan yokluk, kıtlık, ölüm ve sürgünler onun zihin dünyasının ve edebi kişiliğinin şekillenmesinde belirleyici oldu. Bir anlamda eserlerinin temelini oluşturdu, ona yön verdi. Bu nedenledir ki onun eserleri esaretin, gurbetin, anaya hasretin, sürgünlerin ve dilinden koparılışın, kısacası yaşadığı acı gerçeklerin destansı öyküsüdür.”

Cengiz Dağcı'nın, Türkiye'de ilk kez Varlık dergisinde Yaşar Nabi Nayır ve Ziya Osman Saba tarafından Türk edebiyatına tanıtıldığını belirten Karaçalı, eserlerindeki canlı, içten ve destansı üslubuyla kendisini okutmasını bilen Dağcı'nın, başka hiç kimsenin yazmadığı Kırım Türklerinin trajedisini adeta ruhundan, etinden, canından kopararak işlediğine vurgu yaparak konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Çağdaş bir destan anlatıcısı diye nitelenen Cengiz Dağcı kaybolmuş bir hafızanın gizlendiği bir sandukaya benzetilmiştir ki, Kırım Türklerinin feryadı bu sandukadan dünyaya açılmış ve yankı bulmuştur. Londra'da gurbet hayatı yaşayan Dağcı Türkiye'ye hiç gelmediği hâlde eserlerini Türkiye Türkçesi ile verdi. İngilizce, Lehçe, Kırım Tatarcası ve Rusça bilmesine rağmen eserlerini Türkçe yazmayı seçti. Onun için dilini kullanmak sanki vatan hasretini bir nebze olsun azaltan bir teselliydi. Bu duyguları Yansılar adlı eserinde şu cümlelerle ifade ediyor: 'Benim durumumda yurt dediğin gerçekten dilden başka bir şey değildir. Bugüne dek düşünce özgürlüğümü koruyabildiysem dille koruyabilmişimdir; yurdumun toprağı, dağı, bağı, denizi, çiçeği, böceği, insanıyla yaşayabildiysem dille yaşayabilmişimdir. Dilini umursamayan, özellikle yabancı bir ortamda, dilini yitiren bir insan, dilden fazla bir şey yitirir. Yurdu ve insanları pörsüye pörsüye, ağara ağara, dönmemesine silinip gider onun gözlerinden ve yüreğinden. Gene de bir insan olarak yaşayabilir belki ama o artık kendi yurdunun insanı olamaz, içinde yaşadığı, dilini benimseyip kabul ettiği yabancı milletin insanı da olamaz.' Değerli konuklar, saygıdeğer katılımcılar, bir selamlama konuşmasının sınırlarını aşip sözü gereğinden fazla uzatarak sabrınızı zor-

lamak istemem. Bu gün burada, aramızda Türk dünyasının değişik coğrafyalarından gelen çok değerli ve seçkin bilim ve sanat insanları var. Onlar, bu anlamlı toplantı vesilesiyle Türk dünyasının, öncelikle de Kırım Tatarlarının değerli ve büyük yazarı Cengiz Dağcı'yı çeşitli yönleriyle irdeleyecek, hayatının ve sanatının çeşitli yönlerine ışık tutan, ufuk açıcı tebliğler sunacak, konuşmalar yapacaklar. Umuyorum ki onun bir yazısında söylediği 'yurt dediğin dilden başka bir şey değildir.' ifadesi sunulacak tebliğler ışığında zihinlerimizde daha bir bereklilik kazanacaktır."

Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı konuşmasının sonunda, "Vatan ve ana hasretiyle geçirdiği ömrü boyunca, dilinden asla düşürmediği Kırım'a, Akmescit'e, Gurzuf'a, Kızıltaş'a, yani ana kucağına, ana yurduna son yolculuğunda kavuşan Cengiz Dağcı'nın ruhunun şad olması temennisiyle" salondakileri selamladı ve değerli şair Ali Akbaş'ın "Cengiz Vatana Döndü" adlı şiirden birkaç dörtlük okudu.

Daha sonra kürsüye gelen Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı Yrd. Doç. Dr. Yakup Ömeroğlu da konuşmasında, "Cengiz Dağcı'nın tekrar bilim ve edebiyat dünyasında gündeme gelmesi çok önemli. Onun eserleri Kırım Tatarcada yayımlandıkça Kırım Tatar gençleri kendi dillerinin ne kadar güzel bir dil olduğunu ve elbette Dağcı'nın eserlerinde milletlerinin yaşadıkları trajediyi, o büyük dramları, sürgünü tekrar görecekler, okuyacaklar. Tatarcaya olan tutkuları da, milletlerine olan sevgileri de çok daha artacak. Sempozyumun bu güzelliklere vesile olmasını diliyoruz ve ümit ediyoruz" dedi.

Konuşmaların ardından TRT yapımcısı ve yönetmeni Zafer Karatay tarafından hazırlanan Cengiz Dağcı konulu bir belgesel sunuldu. Belgeselin ardından merhum Kırım Tatar yazar Yunus Kandım'ın, Londra'da Dağcı'yla yaptığı sohbetle ilişkin ses kaydı dinletildi.

Vefatının 1. yıl dönümünde Cengiz Dağcı konulu uluslararası sempozyum açılış töreni Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun'un sunduğu "Cengiz Dağcı Mucizesi" başlıklı bildirinin okunmasıyla sona erdi. Daha sonra oturumlara geçildi.

Aynı gün öğle yemeğinden sonra Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesinde, Cengiz Dağcı Müze-Kütüphanesi açıldı. KMPÜ Kırım Tatar ve Türk Dili Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Raneta Gafarova, "Bu müze-kütüphanenin amacı, bizim gençlerimizin, öğrencilerimizin Cengiz Dağcı hakkında daha çok bilgi sahibi olmasını sağlamak. Ne yazık ki Cengiz Dağcı uzun yıllar boyunca çok uzakta idi, o Londra'da yaşadı. Öldükten sonra Kızıltaş'ta gömüldü. Bu kütüphane, Cengiz Dağcı burada kalsın diye, onun anısına açıldı" dedi. Kütüphaneye Atatürk Kültür Merkezinin yanı sıra Avrasya Yazarlar Birliği ve Türk Dil Kurumu da çok sayıda kitap hediye etti.

Kütüphanenin açılışını takiben oturumlara devam edildi. Sempozyumun birinci günü sonunda, Kırımtatar Millî Meclisi Başkanı Sayın Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu, katılımcılar onuruna bir akşam yemeği verdi.

Altı oturumda gerçekleşen ve iki gün süren sempozyum 23 Eylül Pazar günü Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, Ablaziz Veliyev ve Yrd. Doç. Dr. Yakup Öme-

roğlu'nun katıldığı değerlendirme oturumu ve kapanış konuşmalarıyla sona erdi ve sonuç bildirisi kaleme alındı. Sempozyuma ilişkin "Sonuç Bildirisi" aşağıda sunulmuştur.

Sempozyum katılımcıları Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi bahçesinde

Sonuç Bildirisi

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı ile Avrasya Yazarlar Birliği'nin işbirliği ve Kırım Mühendislik ve Eğitim Üniversitesi'nin ev sahipliğinde; 21-23 Eylül 2012 tarihlerinde; Kırım'ın başkenti Simferopol'de (Akmescit) Türkiye, Kırım, Azerbaycan ve Türkmenistan'dan 43 bilim adamı, araştırmacı ve yazarın katılımıyla "Vefatının 1. Yıl Dönümünde Uluslararası Cengiz Dağcı Sempozyumu" yapılmıştır.

Katılımcılar, 21 Eylül günü Cengiz Dağcı'nın Kırım'da son yolculuğına uğurlandığı Akmescit Kebir Camiinden başlayarak Dağcı'nın Kızıлтаř Köyünde sürgün öncesi yaşadığı evi, doğduğu yer olan Gürzuf'u ve yine Kızıлтаř Köyünde yer alan Dağcı'nın ebedi istirahatgâhını toplu halde ziyaret ederek programa başlamışlardır.

Cengiz Dağcı'nın hayatı ve eserlerinin değişik yönleri ile ele alındığı bilimsel oturumlar 22 Eylül günü Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi'nin toplantı salonunda başlamıştır.

Sempozyumun ilk gününde yapılan oturumların yanı sıra Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi Kırımtatar ve Türk Filolojisi Bölümünde "Cengiz Dağcı Kütüphanesi ve Sınıfının" açılışı yapılmıştır. Ayrıca Cengiz Dağcı'nın eserlerinden ilk kez Kırımtatar Türkçesinde kitap halinde yayınlanan kitapların tanıtım toplantıları yapılmıştır.

Sempozyumda sunulan bildiriler ve yapılan tartışmalar sonucunda kamuoyu ile paylaşılmasına karar verilen hususlar aşağıda sunulmuştur:

1. Cengiz Dağcı'nın cenazesinin İngiltere'den yıllarca hasretini çektiği ve defnedilmeyi arzu ettiği Kırım-Kızıлтаř Köyüne defnedilmesinin, tarihi kökleri çok eskiye dayanan Türkiye-Kırım – Ukrayna arasındaki dostluk ve iyi ilişkilerin günümüzdeki en güzel örneklerinden birisi olarak kabul edilerek bu büyük

- hadiseye emeği geçen Türkiye Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu ve Kırım Tatar Milli Meclis Başkanı Mustafa Abdulcemil Kırım oğlu başta olmak üzere Ukrayna Dışişleri Bakanı Sayın Birişinka ve Kırım Muhtar Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Pisariyov'a teşekkür edilmesine,
2. Cengiz Dağcı'nın doğduğu evin "Cengiz Dağcı Müze Kütüphanesi" olarak milletimize yakışan bir kadirşinaslık örneği olarak düzenlenmesinin yazarın hatırasının yaşatılması için fayda sağlayacağını hatırlatılmasına,
 3. Yazarın özel eşyalarının da yer aldığı Cengiz Dağcı müzesinin kurulması için yazardan kalan eşyaları müzeye bağışlayan kızı ve damadı ile bu eşyaların Kırım'a getirilmesinde üstün gayretler gösteren ve halen elimizdeki tek Dağcı belgeselinin yönetmeni Zafer Karatay'a teşekkür edilmesine,
 4. Dağcı'nın Kızıltaş Köyünde bulunan kabrinin uygun şekilde anıt mezar olarak düzenlenmesinin gerekliliğine,
 5. Anıt mezarın düzenlenmesinde yapılacak mimarî projede yazarın "Ben ve İçimdeki Ben" adlı eserinin 41. sayfasında kendi kabri için; "*Orda o gün karşıma bir mezarçı çıksaydı, hey mezarçı mezarçı! Malım mülküm senin olsun! Mezarımı kazabil-diğince derin kaz, beni usulca mezarımın dibine yatır, üstümü Gurzuf'un toprağıyla ört ve mezarımın başı ucuna kara mermerden yontulmuş bir baş taşı dik, ve baş taşımın üzerine beyaz mermerden yontulmuş bir güvercin koy ve baş taşıma altın harflerle herkes bilsin, bu adam güzelin ve barışın uğruna öldü burada yazısını yaz diye yalvarırdım.*" tasvirinin Cengiz Dağcı'nın vasiyeti kabul edilerek, hazırlanacak mimarî projelerde bu duruma dikkat gösterilmesi gerekliliğine,
 6. Sempozyumda farklı bildiri sahipleri tarafından gündeme getirilen ve yapılan tartışmalarda yayınlanmış eserlerinin yanı sıra yön gösterici ve açıklayıcı olarak başvuru Dağcı'nın değişik kişilere yazdığı mektupların derlenerek mümkünse toplu halde yayınlanmasının teşvik edilmesine,
 7. Cengiz Dağcı araştırmacı ve okurlarının katılacağı, yazarın eserlerinde anlattığı mekanların bir program dahilinde gezilerek hikaye ve romanlardaki mekan unsurlarının kurgu ve gerçek olan yapıların ortaya çıkarılacağı bilimsel ve kültürel turların düzenlenmesinin yararlı olacağına,
 8. Cengiz Dağcı adını taşıyan ilk derslik ve kütüphaneyi açan Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi yöneticilerine teşekkür edilmesine,
 9. Sunulan bildiriler ve yapılan tartışmalar sonucunda Cengiz Dağcı hakkındaki bilimsel toplantıların değişik kurumlar aracılığı ile devam ettirilmesinin edebiyat ve kültür dünyamıza önemli katkılar sağlayacağına ve vefat yıl dönümünde yapılan bu ilk sempozyumun değişik anma etkinlikleri ile de renklendirilerek geleneksel hale getirilip gelecek yıllarda da devam ettirilmesine,
 10. Vefatı'nın 1. Yıl Dönümünde Uluslararası Cengiz Dağcı Sempozyumunun düzenlenmesinde emeği geçen Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Avrasya Yazarlar Birliği ve güzel ev sahipliği için Kırım Mühendislik ve Pedagogika Üniversitesi Rektörlüğüne teşekkür edilmesine,
- karar verilmiştir. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Tuna ve Karadeniz Bölgesinde Türk-Romen Dostluğu Sempozyumu (18-21 Ekim 2012, Braila-Köstence)

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Bükreş Üniversitesi Dimitrie Cantemir Türk Araştırmaları Merkezi, Braila Müzesi ve Köstence Yunus Emre Türk Kültür Merkezi iş birliği ile "Tuna ve Karadeniz Bölgesinde Türk-Romen Tarihî Dostluğu" sempozyumu 18-21 Ekim 2012 tarihlerinde Romanya'da (Braila, Köstence ve Medidiye) gerçekleştirildi. Türk ve Romen bilim insanlarının yer aldığı toplantılara Merkezimiz görevlileri ile Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı sanatçıları da katıldı.

18 Ekim perşembe günü Bükreş'te Romanya köylülerinin yaşadığı köy evlerinin bire bir örneklerinin yer aldığı "Köy Müzesi" ziyaretinin ardından İbrayil'e (Braila) geçildi. Tuna nehriindeki feribot

yolculuğunda Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı sanatçıları tarafından seslendirilen Rumeli türküleri konuklara duygulu anlar yaşatırken atalarımız ve geçmiş zamanlar yad edildi.

Sempozyum, 19 Ekim'de Braila Müzesinde Bükreş Üniversitesi Türk Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof. Dr. Mihai Maxim, Braila Müzesi Müdürü Prof. Dr. Ionel Candea, Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı ve Köstence Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Müdürü Haşim Koç'un açış konuşmalarıyla başladı.

Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı, Türkiye ve Romanya gibi iki dost ülkenin önemli kültür kurumları olarak birlikte düzenledikleri “Tuna ve Karadeniz Bölgesinde Türk – Romen Tarihi Dostluğu” konulu sempozyumun önemine vurgu yaparak başladığı açış konuşmasında, bu coğrafyada, Romanya ve Türkiye adlarının her zaman karşılıklı güven, dostluk ve iş birliği kavramlarıyla birlikte anıldığını, bunda, Türk ve Romen halklarının kökleri tarihin derinliklerine uzanan uyumlu birlikteliklerinin ve farklılıklarına rağmen hoşgörü içerisinde bir arada yaşama iradesi göstermiş olmalarının büyük rolü olduğunu belirterek *“İnsanlığın uzun tarihinde, bu coğrafyada, Romenlerin tarihi aynı zamanda Türklerin de ortak tarihi olmuştur.”* dedi.

Karaçalı konuşmasının devamında, son yıllarda iki ülke arasında artarak gelişen siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin halklar arasında var olan tarihi dostluk ve güven duygusunu daha da güçlendirdiğini; etnik, dinsel, bölgesel farklılıkların ayrılmayı değil kaynaşmayı, hoşgörü kültürünün yaygınlaşmasını, kültürler arası diyalogu ve yakınlaşmayı sağladığını vurgulayarak birlikte gerçekleştirilen bu toplantının da bunun somut örneklerinden biri olduğunu söyledi ve konuşmasını şu sözlerle tamamladı: *“Hiç kuşkusuz bu köklü dostluğun temelleri ortak tarihe, kültüre ve evrensel değerlerin ortak kabulüne dayanmaktadır. Türkçe ve Romencede yer alan iki binden fazla müşterek kelime, 80.000'e yaklaşan Türk varlığı, barış içinde birlikte yaşamanın bir örneği olarak Dobruca Modeli, Romanya ve Türkiye arasındaki münasebetlerin ne denli köklü bir zemine dayandığını işaret etmektedir. Bu gün açılışını yaptığımız bu Sempozyumda sunulacak bildiriler, yapılacak konuşmalar ve diğer kültürel etkinliklerde, inanıyorum ki, bir yandan iki ülkenin ortak tarihine, kültürüne, ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkilerine ilişkin önemli değerlendirmeler yapılacak diğer yandan ülke halklarının birbirlerini daha yakından tanımalarına, sevgi ve hoşgörünün yaygınlaşmasına, farklılıklarımızla birlikte bir arada yaşama kültürünün güçlenmesine vesile olacaktır.”*

Köstence Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Müdürü Haşim KOÇ ise konuşmasında; Sempozyumun düzenlenmesine katkıda bulunmanın kendileri için

bir onur olduğunu, gerçekleştirdikleri tüm faaliyetlerinde Türkiye ve Romanya arasında var olan dostluğun daha da artırılmasını, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da geliştirilmesini, tanışıklığın ve kültürel alışverişin daha ileriye götürülmesini hedeflediklerini ve bu program ve kültürel etkinliğin de bu amaca hizmet edeceğinden hiç kuşku duymadıklarını belirtti.

Oturum başkanlığını Prof. Dr. Mihai Maxim'in yaptığı ilk oturumda Doç. Dr. Cezmi Karasu "*Dobruca'nın Tuna Yalısı*", Prof. Dr. Ionel Candea "*Braila Kalesiyle İlgili Yeni Yapılan Arkeolojik Kazılar*", Hakan Engin "*İbrayil Kalesiyle İlgili Yeni Arşiv Bulguları*", Prof. Dr. Eugen Nikolae "*Tuna Bölgesindeki Sahte Şahi Paraları*" konulu bildirimlerini, oturum başkanlığını Prof. Dr. Ionel Căndea'nın yaptığı ikinci oturumda ise; Devlet Arşivleri Genel Müdürü Doç. Dr. Uğur Ünal "*Arşiv Belgelerinde Türk-Romen Dostluğu*" ve Mihai Maxim "*Romanya Tarihi İçin Türk Arşivlerinin Önemi*" konulu bildirimlerini sundular. Doç. Dr. Uğur Ünal, Hasan Koç ile birlikte hazırladığı bildiriminde; tarihî Türk-Romen dostluğunun arşiv belgelerine yansımaları ele alarak, Osmanlı ve Cumhuriyet arşivlerinde yer alan ilgili belgelerin; yöneticiler arası ikili münasebetler, topraklarında bulunan diğer ülke vatandaşlarına gösterilen iyi niyetli yaklaşımlar, iktisadi görüşmeler-yaklaşımlar ve karşılıklı ziyaretler başlıkları altında ele alınabileceğini, Romanya'nın bağımsızlığını kazanması ile birlikte dostane ilişkilerin belgelere; tebrikler, teşekkürler ve taziyeler şeklinde yansıdığını, Osmanlı tebasında bulunan Romenlere karşı gösterilen hoşgörü, verilen kilise açma izinleri, ibadetlerini rahatça yapabilmeleri için tanınan özgürlük ve eğitim müessesesi kurabilmeleri konusunda verilen ruhsatların, dostluğun gelişimine katkıda bulunduğunu ifade etti. Sunulan bildirimler üzerinde tartışmalar yapıldı. Daha sonra Mihai Maxim tarafından kaleme alınan *Türk Arşivlerinden Yeni Belgelerle Osmanlı-Romen İlişkileri Tarihi* isimli eserin tanıtımı yapıldı.

Oturuamların ardından otobüsle Köstence'ye intikal edildi. Yolculuk sırasında İbrayil (Braila) Türk Şehitliği, Maçın Camii ziyaret edildi.

Toplantıların ikincisi 20 Ekim cumartesi günü Köstence Tarih ve Arkeoloji Müzesinde gerçekleştirildi.

Oturum başkanlığını Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı'nın yaptığı oturuma Köstence Başkonsolosu Füsun Aramaz da katıldı. Ali Karaçalı'nın daveti üzerine bir selamlama konuşması yapan Başkonsolos Aramaz, Türk ve Romen akademisyenlerin bu sempozyum aracılığıyla Köstence'de buluşmalarından duyduğu memnuniyeti dile getirirken Romanya ile Türkiye'nin aynı coğrafyanın yanı sıra ortak tarihi ve kültürü de paylaştığını, Osmanlı fermanlarına yansıyan ve adını Dobruca bölgesinden alan hoşgörü modelinin bugün de Romanya'da örnek bir yaşam biçimi olarak sürdüğünün görüldüğünü belirtti. Aramaz, Türkiye ile dost ve müttefiki Romanya arasında çok iyi seviyede seyreden siyasî, askerî, ekonomik ve kültürel ilişkilerin mevcut olduğunu, Romanya'da asırlardır yerleşik olan diğer azınlıklarla uyum içinde ve Romen halkına entegre olmuş şekilde yaşayan, bununla birlikte kültürel kimliklerini, âdet ve geleneklerini koruyan Türk-Tatar soydaşlarımızın da iki ülke arasında dostluk köprüsü olduklarını kaydetti. Bu sempozyum ve etkinlikler dizisinin Türk Romen dostluğunu daha da pekiştireceğini vurgulayan Başkonsolos konuşmasını yöneticileri kutlayarak tamamladı.

Aramaz'ın konuşmasından sonra oturumlara geçildi. Prof. Dr. Melek Delilbaşı "Bir Arada Yaşama Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme", Prof. Dr. Neşe Özden "Atatürk ve Romanya", Dr. Ömer Metin "Atatürk ve Romanya Türkleri", Prof. Dr. Dan Prodan (Botoşani) "Atatürk'ün Elçisi Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Yaş Üniversitesinde Türkoloji Enstitüsü Kurulması" ve Prof. Dr. Razvan Theodorescu "Ortaçağ Romenlerde Anlaşma Zihniyeti" konulu bildirilerini sundular.

Bu ilk oturumun ardından Köstence Tarih ve Arkeoloji Müzesi sergi salonunda, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne hazırlanan "Gökkubbe Altında Birlikte Yaşamak" konulu serginin açılışı da yapıldı. Devlet Arşivleri Genel Müdürü Doç. Dr. Uğur Ünal'ın sergi ile ilgili tanıtım konuşmasının ardından, Köstence Başkonsolosu Füsun Aramaz, Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı ve Bükreş Üniversitesi Türk Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof. Dr. Mihai Maxim tarafından açılış yapıldı. Sergi katılımcılar ve ziyaretçiler tarafından ilgiyle gezildi.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde; Prof. Dr. Calin Felezeu "*Romen Diplomatı N. Manescu'nun Tahliinde Atatürk Döneminde Türkiye Ekonomisi*", Doç. Dr. Mehmet Naci ÖNAL "*Romanya'da Türk Halk Kültürü*" ve Prof. Dr. Ali Aksu "*Romanya Müslümanlarında Dini Hayat*" başlıklı bildirimlerini sundular. Bildirilerin ardından yapılan tartışmalar-dan sonra, sempozyumun değerlendirme oturumuna geçildi. Prof. Dr. Mihai Maxim, Ali Karaçalı ve Haşim Koç'un konuşmalarında Romanya ve Türkiye arasında mevcut, ortak tarihin ışığında, kültürel ilişkilerin ve tarihten gelen Türk Romen dostluğunun geliştirilmesi amacıyla bu gibi bilimsel toplantıların devamının gelmesi ile sunulan bildirimlerin yayınlanması temennisi dile getirildi.

Akşam gerçekleştirilen sosyal programda, Prof. Dr. Gülçin Yahya Kaçar'ın yönetiminde Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı sanatçılarınca İtri şarkıları ve Rumeli türkülerinin seslendirildiği konser icra edildi. Özellikle Rumeli türkülerinin icrası sırasında izleyenler duygulu anlar yaşadı. Konserin sona ermesini müteakip izleyenlerin büyük ilgisi, memnuniyeti ve olumlu düşüncelerine şahitlik edildi.

Köstence Başkonsolosluğu tarafından Sempozyum dolayısıyla bir resepsiyon verildi. Organizasyona renk katan Prof. Dr. Gülçin Yahya Kaçar ve Türk Müziği Devlet Konservatuvarı sanatçıları, Köstence Başkonsolosu Füsun Aramaz tarafından, tebrik edildi.

Organizasyonun son gününde, önce Köstence Yunus Emre Türk Kültür Merkezi binası ziyaret edildi. Köstence Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Müdürü Haşim Koç tarafından Merkezin kuruluşu ve amaçları hakkında bilgilendirme yapıldı.

Sempozyum çerçevesinde yapılan ziyaretlerin biri de Kral Camii'ne oldu. Caminin geçmişi 1823'lü yıllara uzanıyor, 1910 yılında Romanya Kralı I. Carol tarafından Müslümanların inançlarına saygı çerçevesinde yeniden inşası gerçekleştirilen cami kralın yaptırması nedeniyle de "Kral Camii" adını alıyor. Ziyarete konuklar, 200 yıllık en büyük tarihi halıyı da görme fırsatını buldu. Osmanlı Sultanı Abdülhamid Han tarafından hediye edilen, 144 metrekare ve 483 kg ağırlığında olan halının Köstence'yi ziyaret edenlerin büyük ilgisini çektiği bildirildi. Kısa bir şehir gezisinin ardından Osmanlı döneminde kurulan yerleşim yerlerinden biri ve Türklerin yoğun olarak yaşadığı Mecidiye ilçesine hareket edildi.

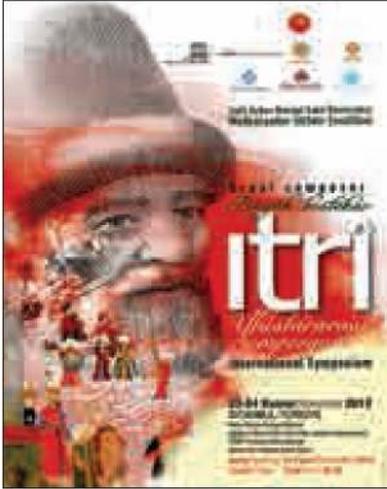

Mecidiye Kültür Evinde, Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı sanatçıları tarafından "İtri Şarkıları ve Rumeli Türküleri"nin seslendirildiği konser, ikinci kez icra edildi.

Mecidiye ilçesinde Osmanlı Sultanı Abdülmecid tarafından 1859 yılında yaptırılan Sultan Abdülmecid (Mecidiye) Camii'ne yapılan ziyarette Doç. Dr. Cezmi Karasu tarafından camii ile ilgili bilgiler verildi. Bükreş'e geçilmeden önce Mecidiye Türk-Tatar Derneği de ziyaret edildi.

18-21 Ekim tarihlerinde gerçekleştirilen "Tuna ve Karadeniz Bölgesinde Türk-Romen Tarihi Dostluğu" sempozyumu sadece bilim insanlarını bir araya getiren bir organizasyon olmanın ötesinde, oturumlar dışında gerçekleştirilen etkinlikleriyle de özel bir nitelik barındırmaktadır. Anlamli ziyaretler aracılığıyla Türkçe konuşan soydaşlarla bir araya gelmek, muhabbet edebilmek, kadim sevginin yansımalarını görebilmek toplantıya bilimsel değerinin yanında özel bir değer katmıştır.

Büyük Bestekâr İtrî Uluslararası Sempozyumu (23-24 Kasım 2012, İstanbul)

Atatürk Kültür Merkezi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Medeniyetler İttifakı Enstitüsü işbirliğiyle gerçekleştirilen, "Uluslararası İtrî Sempozyumu" Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı yüksek himâyelerinde, 23-24 Kasım 2012 tarihlerinde İstanbul'da Haliç Kongre Merkezi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Topkapı Yerleşkesinde yapıldı.

Sempozyuma, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, T.C. Merkez Bankası, Bahçeşehir Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları Merkezi, Yunus Emre Enstitüsü ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın önemli katkıları oldu.

Haliç Kongre Merkezi'nde başlayan Uluslararası İtrî Sempozyumunun açılış konuşmaları, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Duman, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı Prof. Dr. Derya Örs, UNESCO Millî Komitesi Başkanı Prof. Dr. Öcal Oğuz, T.C. Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı, Medeniyetler İttifakı Ulusal Eşgüdüm Komitesi Başkanı Prof. Dr. Bekir Karlıağa ve Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay tarafından yapıldı. Başbakan Yardımcısı Atalay konuşmasında, "Kültür ve medeniyet tarihimizin nadide şahsiyetlerinden biri olan büyük bestekar Buhurizade Mustafa İtrî Efendi, vefatının 300. yılında anıldığı için

Atalay, açış konuşmasında

UNESCO'ya teşekkür ediyoruz. Milli komisyonlarımızın verimli çalışması sonucunda bu tür olumlu sonuçlar alıyoruz. Yeniden tarihimizi tanımak, keşfetmek ve dünyaya tanımak için bu alanda medeniyetler ittifakı projesini başlattık. Büyük bestekar İtri, müziğin hem yerel ve kültürel hem de evrensel ve kültürler arası yönünü anlamamızda önemli bir örnek oluşturmaktadır. İtri, hiç şüphesiz Osmanlı İslam musiki sanatının zirve noktasıdır. Onun pek çok makamda geliştirdiği teknik ve melodik doku gerçekten üst seviyededir." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından ünlü neyzen Kudsî Ergüner ve Eric Maria Couturier tarafından, Batı'nın İtrî'si olarak adlandırılan Bach'ın ve İtrî'nin eserlerinden oluşan enstrümantal bir dinleti sunuldu.

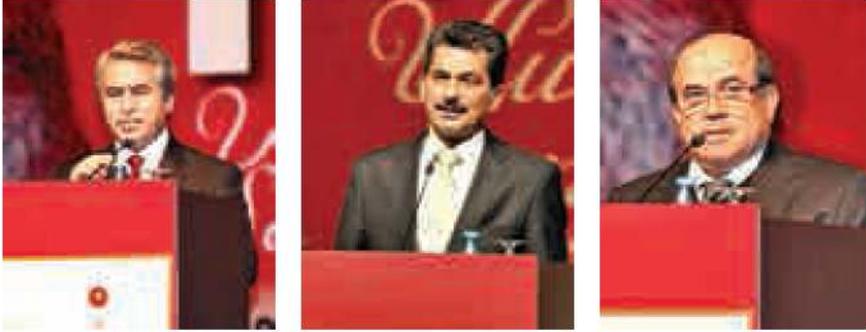
Haliç Kongre Merkezinde gerçekleştirilen birinci gün oturumlarının ardından akşam da İtrî'nin eserlerinden oluşan bir Konser verildi. İkinci gün oturumları ise Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Topkapı Yerleşkesi olan ve aynı zamanda İtrî'nin yetiştiği Yenikapı Mevlevihane'sinde devam etti. Çeşitli ülkelerden gelen 28 müzikolog, kültür tarihçisi ve besteci dinleyicilere İtrî'nin müziğini, çağı içindeki yerini, sonraki kuşaklar üzerindeki etkisini anlatan bildirimlerini sundular.

Sempozyuma katılan araştırmacılar ve tebliğ başlıkları şöyle;

Hilmi Yavuz, "Yahya Kemal İtrî'yi Nasıl Okudu?"; Prof. Yalçın Tura, "İtrî'yi Besteci Olarak Nasıl Değerlendirebiliriz?"; Prof. Dr. Sadeddin Ökten, "İtrî ve Osmanlı Medeniyet Yorumu"; Prof. Dr. Walter Zev Feldman, "İtri ve Cantemir, 19. Yüzyıl Kaynaklarında ve Cantemir'in Elyazmalarında Görüldüğü Haliyle 17. Yüzyıl Sonrası İki Bestecinin Eserlerinin Karşılaştırılması"; Prof. Dr. Jean During, "Fars Müziği Işığında İtri ve Eski Osmanlı Tarzına Karşı Türk Etkisi Altında Fars Müziğinde Yeni Eğilimler. Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım."; Prof. Ruhi Ayangil, "Makam ve Kompozisyon Örgüsü Bakımından İtrî'nin Acemaşîrân Yürük Semâsi'nin Bize Söyledikleri"; Prof. Dr. Münir Nureddin Beken, "Ticari Müzik Dünyaları Bağlamında İtri ve Mirası"; Dr. Karl Signell, "Kültürel Bağlamda İtri'nin Nât-İ Mevlânâsı"; Beşir Ayvazoğlu, "Tanpınar'a Göre 17. Yüzyıl ve İtrî"; Prof. Şehvar Beşiroğlu, "17. ve 18. Yüzyıl Türk Makam Müziği Dönemsel Üslubu ve İtrî, Yazılı ve Sözlü Gelenek Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme"; Doç. Dr. Miltiadis Pappas, "İstanbul'daki Rum Bestekârlar ve İtrî"; Yrd. Doç. Dr. Yalçın Çetinkaya, "Kadîm Mûsikî Celeneğinin Devamı Olarak İtrî"; Prof. Dr. Gülçin Yahya Kaçar, "Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'nin Bestelerinde Terennüm ve Müzikal Analizleri"; Prof. Dr. Ralf Martin Jaeger, "İtri ve Celenek, 19. Yüzyılda Eserlerinin Aktarımı Üzerine"; Doç. Dr. Emin Işık, "İtrî ve Tekbîri"; Yrd. Doç. Dr. Seher Tetik Işık, "Rüştü Şardağın Mustafa İtrî Efendi İsmiyle İsmiyle Nasıl Değerlendirilmeli"; Prof. Dr. İbrahim Numan-Yrd. Doç. Dr. Nâzende Yılmaz, "İtrî ve Sinan Eserleri Üzerinden Osmanlı Medeniyeti Analizi"; Doç. Nilgün Doğrusöz, "İtrî ve Mûsikîşinas Çevresi"; Dr. Eric Ederer, "İtri Gibi Düşünmeyi Öğrenerek Enerji Veren Klasik

Türk Müziği, Bağlaç, Melodik Akım ve Geçiş Prensiplerini Keşfetme; Müfid Yüksel, “*Buhûrîzâde Mustafa İtrî: Hayatı, Esirciler Kethüdüdüğü ve Mezarı Meselesi*”; Prof. Dr. Panagiotis Poulos, (Tele-Konferans) “*Buhûrîzâde Mustafa İtrî ve Osmanlı; Türk Müziğinin Klasikleşme Süreci*”; Yrd. Doç. Dr. Recep Uslu, “*İtrî Ve Bazı Mevlevî Dedeleri: Münecimbaşı Ahmed Dede, Yusuf Dede, Neşâtî Ahmed Dede, Fasîh Ahmed Dede, Gavsî Dede, Osman Dede, Küçek Mustafa Dede*”; Yrd. Doç. Dr. Nuri Özcan, “*Zamanını Aşan Çok Yönlü Bestekâr: İtrî*”; Talip Mert, “*Yedi Kat Arşın Bestekân: İtrî*”; Yrd. Doç. Dr. Bedri Mermutlu, “*Devlet Arşivlerinde Bulunan Belgeler Işığında Buhûrîzâde İtrî Mustafa Çelebi*”; Yrd. Doç. Dr. Serda Türkel Oter, “*Buhûrîzâde İtrî Efendi'ye Ait Irak Makâmındaki Ağır Semâinin Analizi*” (Eserin İcrâsı); Fikret Karakaya, “*İtrî İsmi Etrâfında*” ve Dr. Nail Yavuzoğlu, “*İtrî'de Motif İşleme Sanatı*.”

Oğuz, Örs ve Karlığa'nın açış konuşmalarından birer kare

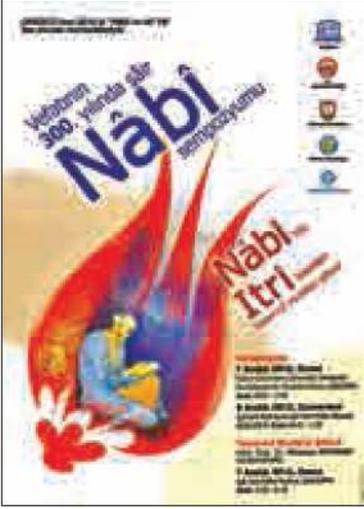
Kapanış oturumundaki değerlendirme ve teşekkür konuşmaları, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Hikmet Özdemir, Medeniyetler İttifakı Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Recep Şentürk, Medeniyetler İttifakı Enstitüsü Sekreteri Vahdettin Işık ve Medeniyetler İttifakı Enstitüsü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yalçın Çetinkaya tarafından yapıldı.

Sempozyum Kültür Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu tarafından sema eşliğinde icra edilen, İtrî'nin Segâh Ayini ile son buldu.

Vefatının 300. Yılında Şair Nâbî Sempozyumu (7-8 Aralık 2012, Şanlıurfa)

Divan Şairi Nâbî, UNESCO tarafından 2012 yılının "Nâbî ve İtrî Yılı" ilan edilmesi kapsamında, Atatürk Kültür Merkezi, Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa Belediye Başkanlığı ve Harran Üniversitesi'nin işbirliğiyle düzenlenen bir sempozyumla memleketi Şanlıurfa'da anıldı.

Harran Üniversitesi Osmanbey Yerleşkesi Fen-Edebiyat Fakültesi konferans salonunda düzenlenen sempozyum açılışına Atatürk Kültür Merkezi Başkan Vekili Ali Karaçalı, Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, Şanlıurfa Belediye Başkanı Dr.Ahmet Eşref Fakıbaşa, Harran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr.Halil İbrahim Mutlu, Altın Koza Üniversitesi ve Yunus Emre Vakfı Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilen sempozyumda 27 tebliğ sunuldu. Sempozyum, Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ali Bakkal'ın yaptığı açış konuşmasıyla başladı. Konuşmasına 17. yüzyıl Divan edebiyatının önemli isimlerinden Şair Yusuf Nâbî'nin, toplumun vicdanında yer etmesi gereken manevi bir öğretmen olduğunu dile getirerek başlayan Prof. Dr.Bakkal *"Nâbî'yi hissiyatları doğrultusunda şiirler yazmış bir şair olarak değerlendirmek asla doğru değil. O, toplumun vicdanında yer etmesi gereken manevi bir öğretmendir. Şiirlerinde dünya zevklerine çok fazla kapılmamak gerektiğini vurgulayan, yüreği Allah sevgisiyle dolu bu önemli şairi toplumun bütün kesimlerine en doğru şekilde tanıtmak gerekiyor. Bu tür sempozyumların bu anlamda önemli bir görevi yerine getirdiğini düşünüyorum."* dedi.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Vekili Ali Karaçalı açış konuşmasına; *"Vefatının 300. yılı münesebetiyle bir araya geldiğimiz klasik edebiyatımızın öncü ve seçkin şairlerinden biri olan Nâbî'nin, 1642 yılında, birçok kültüre, medeniyete ve inanca ev sahipliği yapan bu topraklarda, Urfa'da dünyaya geldiğine"* vurgu yaparak başladı ve kısa çizgilerle şairin hayat hikâyesine yer vererek şunları söyledi:

Prof. Dr. Ali Bakkal

"Kısa çizgilerle hayat hikâyesinden söz ettiğimiz Nâbî, Osmanlı Devleti'nin 5 padişah ve 24 sadrazam değiştirdiği en meşakkatli döneminde, 70 yıllık ömründe çok kıymetli eserler verir. O, klasik edebiyatımızda ekol sahibi olan nadir şairlerimizden biridir.

Kendinden sonraki pek çok şairi etkilemiş, onlar için bir mektep olmuştur. Etkilediği şairlerin yanı sıra dönemindeki pek çok şairin de övgüsüne mazhar olmuştur. Divan edebiyatımızın önemli temsilcilerinden olan Seyyid Vehbi, Çelebizade Asım, Koca Ragıp Paşa, Fitnat Hanım, Sünbülzade Vehbi, Keçecizade İzzet Molla, Ziya Paşa gibi birçok divan şairimiz onun yolunu takip etmiş, Nâbi-yane üslupla şiirler yazmış, onu üstad olarak kabul etmişlerdir.

Nâbî, şiirlerinde döneminin sosyal, siyasal ve ekonomik sorunlarına da dikkat çekmiş, bu sorunları şiirlerinde mütefekkir edasıyla ve sanatkârane bir üslupla dile getirmiştir.

O, şiirini hikmet burcunda dolaştıran müstesna bir şair olmasının yanında, aynı zamanda, içinde yaşadığı toplumun sorunlarıyla da yakından ilgilenen ve yazdıklarıyla topluma yön vermeye çalışan bir mütefekkidir." dedi.

Başkan V. Ali Karaçalı, konuşmasının devamında, Nâbi'yi doğduğu ve ömrünün bir bölümünü geçirdiği bu topraklarda anmanın önemine vurgu yaparak, akademisyenlerin Nabi'yi çeşitli yönleriyle irdeleyeceklerini, hayatının ve şiirinin çeşitli yönlerine ışık tutan, ufuk açıcı tebliğler sunacaklarını ifade etti.

Başkan V. Karaçalı konuşmasının sonunda; *Umuyorum ki, bu tebliğ ve konuşmalar ünlü şairimiz Nâbî ile birlikte eski edebiyatımızın, eski şiirimizin daha iyi anlaşılmasına, bilinmesine, sevilmesine önemli katkılar sağlayacak, eski şiirimizin rüzgârı yeni şairlerimize de ilham kaynağı olmaya devam edecektir.*" dedi.

Harran Üniversitesi Rektörü Halil İbrahim Mutlu yaptığı konuşmasında bu sempozyumun Nisan ayı içerisinde Halep Üniversitesi ile ortaklaşa düzenlenerek Halep'te yapılacağını ancak Suriye'de yaşanan kargaşadan dolayı ertelendiğini ifade etti.

Açılıшта konuşma yapan Şanlıurfa Belediye Başkanı Dr.Ahmet Eşref Fakıbbaba, "UNESCO'nun 2012'yi "Nabi ve İttri Yılı" olarak ilan etmesinin kendilerini gururlandırdığını ve Şair Nabi'yi anlama ve bugünkü kuşağa anlatma amacıyla düzenlenen bu sempozyumun çok önemli olduğunu ifade etti. Ayrıca konuşmasında "12 bin yıllık tarihi ile Urfa birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu bölge muhtemelen ilk yaşam yerlerinden biridir. Dolayısıyla ilk tapınağın, ilk mimarının edebiyatın, sanatın müziğin doğduğu yer de Urfa'dır. Böylesi zenginliğe sahip olmak insana gurur veriyor." dedi.

Sempozyumda açılış konuşması yapan Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç Sempozyumun güzelliklere vesile olmasını dileyerek; "Bütün edebiyatçılar Nabi'ye Şair gözüyle bakıyor. Ben Nâbî'ye baktım İnsan-ı Kâmil isimlerin sıfatların tecellilerine mazhar olmuş birisi, yaradılışın gayesine ulaşmış birisi. Sorgulayan aynı zamanda teslim olan birisi, muhakeme eden, hayatın anlamını kavrayan yaşayan birisi." dedi.

Konuşmaların ardından *Hikmet Şairi Nâbî* başlıklı I.Oturumla sempozyum başladı. 7-8 Aralık 2012 tarihlerinde iki gün süren sempozyum VI oturumda gerçekleştirildi.

I. II. ve III. Oturumlar Harran Üniversitesi Osmanbey Yerleşkesi Fen-Edebiyat Fakültesi Konferans salonunda yapıldı. Ana başlıklarıyla anılan oturumlarda şu konular ele alındı:

I. Oturum

Hikmet Şairi Nâbî

Hikmeti Lirikme Yükselten Şair Nâbî

Mâna Şairi Nâbî

Nâbî'nin Hikemî Şiirlerinde Tematik Tasnif

Saib-i Tebrizî ve Nâbî'nin Gazellerinde Yer Alan Bazı Hikemî Unsurları Mukayesesi

II. Oturum

Nâbî'de Sosyal Konular

Kitabet Mesleğinin Yansıması Olarak *Nâbî Divanı*

Nâbî'de Dönem Eleştirisi

Nâbî'nin *Hayriye*'sinden Eğitici Değerler

Cönk Aynasında Nâbî

Nâbî'nin Astronomi ve Astroloji Hakkındaki Görüşleri

III. Oturum

Nâbî'de Edebî Sanatlar

Nâbî Divanı'nda Edebî Tür ve Tarz Tercihleri

Nâbî'nin Muammâ ve Lugazları

Nâbî'nin Nükteleri

Nâbî'nin Fetihnâme-i Kamaniuç'e'deki Nâsirliğin Estetik Boyutu

Nâbî'de Şekil Kullanımı

Sempozyumun IV. V. ve VI. Oturumları Şanlıurfa Belediyesi Şair Nâbî Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Ana başlıklarıyla anılan oturumlarda aşağıdaki konular ele alındı:

IV. Oturum

Başkalarının Gözüyle Nâbî

Şeyh Gâlip'in Nâbî'yi Eleştirisi

Divan Şairlerinin Gözünden Nâbî

17. Yüzyılda Türkistan'da Nâbî'ye Nazîre Yazarlar

Nâbî'nin Çağdaşı Olan Tecellî'nin Divanı'nda Nâbî İzleri

Birî - Nâbî Dostluğu

V. Oturum

Nâbî'de Muhtelif Konular

Nâbî'nin Halep Yılları

Arşiv Belgelerine Göre Nâbî

Nâbî Divanı'ndaki İlk Na't-i Şerife Dair Düşünceler

Nâbî'nin Şaire Aykırı Söylemleri

Edebiyat Tarihimizde Nâbî'nin *Hayriname*'sine Dair Takdir ve Tenkitler

Nâbî Divanı'nda Kültür Şehirleri: Urfa, Halep ve Şam

VI. Oturum

Nâbî'nin Eserleri Üzerine

Nâbî'nin Münşeât'ı Üzerine

Nâbî'nin Şiirlerini Tasnif Eden Bir Mecmua

Nâbî'nin Mecmualara yansıyan Şiirleri

Nâbî'nin Azliye Kasidesi Üzerine Bazı Düşünceler

Nâbî'nin Zekeriya Câmii'ndeki (Halep) Tarih Kasidesi

Nâbî'nin Neşredilmemiş Bir Mektubu

Akademisyenler Nâbî'yi çeşitli yönleriyle irdeleyerek, hayatının ve şiirinin farklı yönlerine ışık tutan tebliğler sundular. Sempozyum Kapanış ve Değerlendirme Oturumuyla sona erdi.

Sempozyumda sosyal etkinlikler kapsamında Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Akpınar yönetimindeki Tasavvuf Musikisi Korosu Şair Nâbî'nin 300 yıl önce kaleme aldığı eserlerini İtrî besteleri eşliğinde seslendirerek büyük beğeni topladı.

Sempozyum Peygamberler şehri Urfa'nın tarihi ve kültürel zenginliklerini kapsayan bir geziyle sona erdi. İlk önce avcı – toplayıcılıktan, çiftçiliğe, besin üretimine dayalı bir yaşam tarzına geçiş döneminde yapılmış, dünya çapında eşi benzeri olmayan emsalsiz anıtları barındıran Göbekli Tepe'ye gidildi. Daha sonra Hz. Eyüb Peygamber'in makamı ziyaret edildi. Gezi Balıklı Göl ziyaretiyle sonlandı.

Nâbî Sempozyumu "Nâbî üzerinden kültürü yeniden üretmek" anlayışının bir örneğinin sergilenmesi açısından amacına ulaşmıştır. Sempozyuma katılanlara katkılarından dolayı teşekkür ediyor, nice toplantılarda kültür şehri Urfa'da buluşmak üzere diyoruz.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığına Prof. Dr. Turan Karataş Atandı

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Turan Karataş, Kurumumuz Başkanlığı'na atandı.

2 Mayıs 2013 tarihinde yeni görevine başlayan Prof. Karataş görevini, bir süredir Başkanlığa vekâlet eden Türk Dil Kurumu Başkan Yardımcısı Ali Karaçalı'dan devraldı.

Devir teslim töreninde kısa bir konuşma yapan yeni Başkanımız Turan Karataş, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı çalışanlarıyla bir aile ruhu içinde çalışarak kültürümüze nitelikli ve verimli hizmetler sunmayı amaçladıklarını belirtti. Karataş, AKMB Başkan Yardımcılığı görevine kendisinden kısa bir

süre önce atanan şair yazar Şaban Abak'a da birlikte yapacakları çalışmalarda başarılar dileyerek kutladı.

Törende ayrıca Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Prof. Dr. Turan Karataş, Başkan Vekili olarak kurumumuza yaptığı hizmetler için Ali Karaçalı'ya bir teşekkür plaketi sundu. Tören sonunda Turan Karataş, Ali Karaçalı ve Şaban Abak, AKMB çalışanlarıyla birlikte fotoğraf çektirdiler.

Şaban Abak AKM Başkan Yardımcılığına Atandı

Şaban Abak, AKM Başkan Yardımcılığı görevine atandı. 2 Nisan 2013 tarihi itibarıyla Kurumumuzda yeni görevine başlayan Şaban Abak kültür, edebiyat ve basın yayın alanındaki çalışmalarıyla biliniyor.

Şair ve yazar Şaban Abak, 2008'den beri Sağlık Bakanlığı'nda Bakanlık Müşavirliği görevinde bulunuyordu.

Yüksek Kurum Başkanlığına Prof. Dr. Derya Örs Atandı

3 Kasım 2012 tarihli *Resmi Gazete*'de yayımlanan üçlü kararname ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığına Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Derya Örs atandı. Örs 6 Kasım 2012 tarihi itibarı ile Yüksek Kurumdaki görevine başladı.

Prof. Dr. Derya Örs 22 Nisan 1966'da Konya'da dünyaya geldi. İlköğrenimini Akşehir'de, liseyi Konya'da tamamladı. A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda lisans öğrenimini (1985-1989) bitirdikten sonra, 1990'da adı geçen Anabilim Dalı'na araştırma görevlisi olarak atandı. 1992'de yüksek lisansını, 1999'da doktorasını bitirdi.

Mart 2002'de Yardımcı Doçent kadrosuna atandı; Nisan 2002'de Doçent unvanını alarak Nisan 2003'te doçentlik kadrosuna; 17.08.2010 tarihinde de adı geçen Üniversite'de Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Profesörlük kadrosuna atandı.

2010 yılı Ocak ayında Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanlığına atanan Derya Örs 3 Kasım 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan üçlü kararname ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığına atandı.

Şarkiyat alanındaki bilimsel çalışmalarını yayımlamak üzere kurulan *Nüşa* Şarkiyat Araştırmaları Dergisi'nin (2001 -) kurucularından ve editörlerinden birisi ve aynı zamanda Ankara'da bulunan Mevlana Araştırmaları Derneği'nin başkan yardımcısı olan Örs evli ve iki çocuk babasıdır.

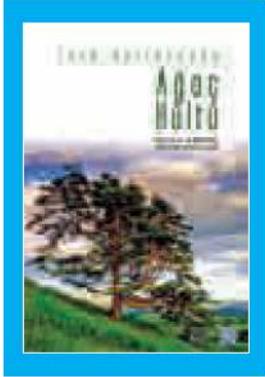

Prof. Dr. Derya Örs'ün bazıları ortak yazarlı olmak üzere çeşitli tarihlerde yayımlanmış *Mütercim Âsım Efendi*, *Burhân-ı Kâti*, *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, *Mesnevî-i Ma'nevî*; *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yazmalar Kataloğu I (Üniversite A ve Üniversite B Koleksiyonları)*, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yazmalar Kataloğu II/1 (Mustafa Çon A ve B Koleksiyonları)*, *Bedî'ü z-Zamân fî Kısati Hayy ibni Yakzân ve Mesnevî'den Seçmeler* adlı eserleri ile Farsçadan dilimize çevirdiği *İslâm Felsefesinde Sembolik Hikâyeler I*, *İran Öykü ve Romanının Yüz Yılı I*, *Batu Karşısında Asya*, *Mesnevî (1. Defter)*, *Mesnevî (5. Defter)*, *Mesnevî (6. Defter)*, *Biz ve İktbal*, *Dua*, *Çöle İnış* ve *Türkiye* adlı eserleri bulunmaktadır.

Erdem Yayın Kurulu olarak Yüksek Kurum Başkanlığına atanan Prof. Dr. Derya Örs'e görevinde başarılar diliyoruz.

Yeni Çıkan Yayınlar

***Türk Kültüründe Ağaç Kültü (2. baskı)*, Pervin Ergun**

Türk Kültüründe Ağaç Kültü adlı bu çalışmada Türk mitolojisinin şifreleri betimsel analiz yöntemiyle ağaç kültü bağlamında çözülmeye çalışılmıştır. Ağaç kültünden hareketle eski Türk inanç sistemine ve Tanrı anlayışına ulaşmak hedeflenmiştir. Algılanışı, kutsallığı, dinî sembol olarak anlamı üzerinde durulmuştur. Türk düşüncesindeki ağaç kültünün özünü, "hayat ağacı" teşkil etmektedir. Hemen hemen bütün kültürlerde hayat ağacı, yaratılışın kaynağı olarak algılanmıştır. Yaratılışın kaynağı ve yeraltından gökyüzüne, Tanrı'nın olduğu mekâna ulaşabilen dünyanın direği olarak al-

gılanmıştır. Netice olarak ağaç kültü, eski inancın hatırası olarak bütün dünya kültürlerinde olduğu gibi, bizim kültürümüzde de kültürel olgu olarak yaşamaya devam etmektedir.

Ağaç kültü de bütün dünya milletlerinde olduğu gibi, Türk milletinin eski inanç kalıplarının bir unsuru olarak kültürde yaşamaya devam etmektedir. O, bir inanç değildir; ona tapılmaz ama bir kutsaldır; ulvilik yönü olan bir tanrısalıdır. Tanrı'nın algılanışına yardımcı olan ve Tanrı'nın özelliklerini temsil eden bir semboldür. Kutsaldır ama din dışıdır. Ağaç kültü, kültürümüzde Tanrı'dan bir nesne olarak değil; ama tanrısalılığı çağrıştıran, Tanrı'yı hatırlatan bir kavramdır.

Hemen her dönemde Tanrı'dan başka yaratıcı ve koruyucu tanımayan Türk milleti, Tanrı'yı sembolize eden kutsal ağacı, Tanrı kutunun göstergesi olarak görmüş, ona zarar vermekten kaçınmış, ona karşı korku ile karışık bir saygı duymuştur. Hastalık, kıtlık, sel, kısırlık, kısmetsizlik gibi istenmeyen halleri, Tanrı kutunun eksikliği ya da yokluğu olarak gören Türk milleti, Tanrı kutunun geri dönebilmesi ya da daimî kalabilmesi için kutsal dağ, kutsal su gibi, kutsal ağaca da başvurmuş, dallarının Tanrı katına ulaştığı kutsal ağaç vasıtasıyla Tanrı'ya dileklerini ve şükranlarını sunmuştur.

Kısacası, Türk, arı sudan abdest alarak kıldığı iki rekât namazdan sonra ellerini göğe açarak ettiği duası ile kutsal ağacın gölgesi altında kurbanlar adayıp bezler bağlayarak ettiği duası arasında hiçbir fark gözetmemiştir. Onun tek muhatabı Tanrı'dır ve kutsal bildiği ortamlarda ona daha kolay ulaşabileceğine inanmıştır.

Bağımsızlıklarının Yirminci Yılında Orta Asya Cumhuriyetleri Türk Dilli Halklar – Türkiye İle İlişkiler, (1. Kitap) Ed.: Aysegül Aydıngün – Çiğdem Balım

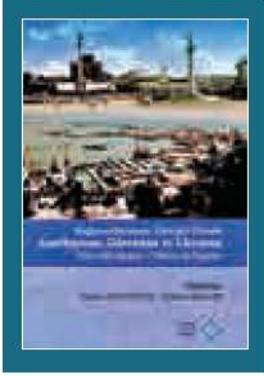
Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Avrasya coğrafyasında sınırlar yeniden çizilmekte, kimlikler yeniden inşa edilmektedir. Bu süreçte, söz konusu coğrafyada önemli toplumsal, kültürel ve siyasal değişim ve dönüşümler meydana gelmektedir. Avrasya'da Yeniden Çizilen Sınırlar İnşa Edilen Kimlikler projesinin amacı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasını takip eden 20 yılda Orta Asya ülkeleri, Azerbaycan, Gürcistan, Ukrayna ve Rusya Federasyonu'ndaki siyasal ve toplumsal c değişimleri ulus ve devlet inşa sürecine yoğunlaşarak incelemek; Türk dilli toplulukların bu dönüşümden

nasıl etkilendiklerini irdelemek; Türkiye'nin bu değişim sürecinde izlediği politikaları ve sonuçlarını değerlendirmek; ayrıca, Türklerin ve Türkiye'nin titüler ve titüler olmayan Türk dilli halklar tarafından nasıl algılandığını analiz etmektir.

Projenin birinci kitabı olan Bağımsızlıklarının Yirminci Yılında Orta Asya Cumhuriyetleri, Türk Dilli Halklar – Türkiye İle İlişkiler başlıklı bu kitapta Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'daki siyasal, kültürel, toplumsal ve ekonomik dönüşüm kapsamlı bir şekilde ele alınmakta, sayısal ve/veya sosyolojik açıdan önem arz eden titüler olmayan Türk dilli halkların sosyo-politik durumları incelenmektedir. Ayrıca, beş Orta Asya ülkesindeki Türk ve Türkiye algısı nesnel bir şekilde analiz edilmektedir.

Bağımsızlıklarının Yirminci Yılında Azerbaycan, Gürcistan ve Ukrayna Türk Dilli Halklar – Türkiye İle İlişkiler, (2. Kitap),
Ed.: İsmail Aydınçün – Çiğdem Balım

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Avrasya coğrafyasında sınırlar yeniden çizilmekte, kimlikler yeniden inşa edilmektedir. Bu süreçte, söz konusu coğrafyada önemli toplumsal, kültürel ve siyasal değişim ve dönüşümler meydana gelmektedir. Avrasya'da Yeniden Çizilen Sınırlar, İnşa Edilen Kimlekler projesinin amacı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasını takip eden yirmi yılda Orta Asya ülkeleri, Azerbaycan, Gürcistan, Ukrayna ve Rusya Federasyonu'ndaki siyasal ve toplumsal değişimleri ulus ve devlet inşa sürecine yoğunlaşarak incelemek; Türk dilli toplulukların bu dönüşümden

nasıl etkilendiklerini irdelemek; Türkiye'nin bu değişim sürecinde izlediği politikaları ve sonuçlarını değerlendirmek; ayrıca, Türklerin ve Türkiye'nin titüler ve titüler olmayan Türk dilli halklar tarafından nasıl algılandığını analiz etmektir. Projenin ikinci kitabı olan Bağımsızlıklarının Yirminci Yılında Azerbaycan, Gürcistan ve Ukrayna, Türk Dilli Halklar – Türkiye ile İlişkiler başlıklı bu kitapta söz konusu üç ülkedeki siyasal, kültürel, toplumsal ve ekonomik dönüşüm kapsamlı bir şekilde ele alınmakta, sayısal ve/veya sosyolojik açıdan önem arz eden titüler olmayan Türk dilli halkların sosyo-politik durumları incelenmektedir. Ayrıca, Azerbaycan, Gürcistan ve Ukrayna'daki Türk ve Türkiye algısı nesnel bir şekilde analiz edilmektedir.

Sovyetler Birliği'nin Dağılmasından Yirmi Yıl Sonra Rusya Federasyonu Türk Dilli Halklar – Türkiye İle İlişkiler, (3. Kitap),
Ed.: Erhan Büyükkakıncı – Eyüp Bacanlı

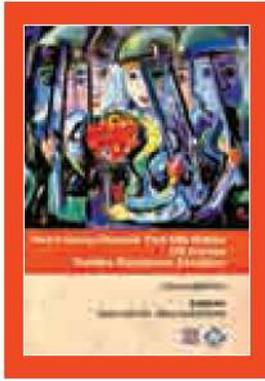
"Avrasya'da Yeniden Çizilen Sınırlar, İnşa Edilen Kimlikler" projesinin üçüncü kitabı olan Sovyetler Birliği'nin Dağılmasından Yirmi Yıl Sonra Rusya Federasyonu, Türk Dilli Halklar – Türkiye ile İlişkiler adlı bu çalışmada, Rusya Federasyonu'nun ve bu siyasal coğrafyada yaşayan tüm Türk dilli halkların Sovyet sonrası dönemde siyasal, kültürel, toplumsal ve ekonomik dönüşümü ve dil yasalarının gelişimi kapsamlı bir şekilde ele alınmakta, sayısal ve/veya sosyolojik açıdan önem arz eden

titüler olmayan Türk dilli halkların sosyopolitik durumları incelenmektedir. Ayrıca, Rusya Federasyonu'nun 'subyekt'leri Idil-Ural havzasındaki Tataristan, Başkurdistan, Çuvaşistan; Kuzey Kafkasya'daki Türk dilli halklar (Karaçaylılar, Malkarlılar, Kumuklar, Nogaylar, 'Derbent' Azerileri) ve Rusya Federasyonu Sibirya Federal Bölgesi'nde yer alan 'Saha (Yakutistan), Hakasya, Altay ve Tıva federe cumhuriyetlerindeki Türk dilli halkların sosyopolitik, demografik, dil-bilimsel durumları eşzamanlı ve nesnel bir yaklaşımla değerlendirilmektedir.

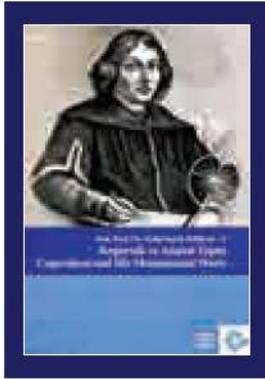
Sovyet Sonrası Dönemde Türk Dilli Halklar Dil Sorunu Yeniden Biçimlenen Kimlikler, Jale Garibova, (4. Kitap)

Ed.: Sema Aslan – Rena Salehova

"Avrasya'da Yeniden Çizilen Sınırlar, İnşa Edilen Kimlikler" projesinin dördüncü kitabı olan bu çalışmada, Sovyet sonrası bağımsız Türk cumhuriyetleri ile Rusya Federasyonu birleşiminde yer alan özerk Türk cumhuriyetlerindeki Türk dillerinin durumu sosyopolitik ve sosyolinguistik açılardan ele alınmakta, ilgili siyasal coğrafyalarda yürütülen dil politikalarının, devlet ve kimlik inşa süreçlerini ile ilişkisi incelenmekte, bu dillerin kullanımını, gelişimini etkileyen faktörler analiz edilmektedir.

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyyatı-3/Kopernik ve Anıtsal Yapıtı, **Ed.: Remzi Demir Derl.: İnan Kalaycıoğulları**

Bilim Tarihi'ni ülkemizde akademik ir disiplin haline getiren Aydın Sayılı, 1913 yılında İstanbul'da doğdu. Ailesinin Ankara'ya taşınması üzerine ilk ve orta eğitimi Ankara'da tamamladı. 1933 yılında Ankara Erkek Lisesi'ndeki bitirme sınavlarına Mustafa Kemal Atatürk de katıldı ve diğer bazı öğrencilerle birlikte Sayılı'nın tarih ve coğrafya sınavının da bizzat kendisi yaptı. Aldığı yanıtlardan çok memnun kalan Atatürk, bu genç öğrencinin yurt dışına gönderilmesini istedi. Bunun üzerine Sayılı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın açtığı sınavda başarılı oldu ve bilim tarihin öncü isimlerinden George Sartou'nun yanında bilim tarihi eğitimi yapmak amacıyla

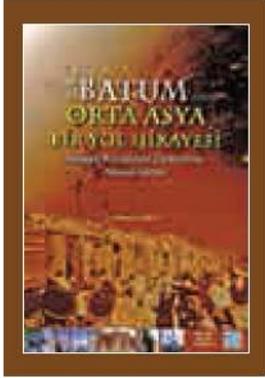
Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderilme. 1942 yılında "Institutions of Science and Learning in the Muslim World" (İslam Dünyası'nda Bilim ve Eğitimi Kurumları) başlığını taşı-

yan çalışmasıyla doktora derecesini aldı. Bu doktora, Harvard Üniversitesi'nde verilmiş ilk bilim tarihi doktorasıydı.

Sayılı, 1984 yılından vefat ettiği 1993 yılına kadar geçen süreçte yeni kurulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na bağlı Atatürk Kültür Merkezi'nin başkanlığı görevini yürüttü ve başta Erdem dergisinin yayımlanması olmak üzere, söz konusu kurumun birçok bilimsel etkinliğinin tasarlanmasını ve gerçekleştirilmesini sağladı.

Batum'dan Orta Asya'ya Bir Yol Hikayesi, Adem Sağır

Bu kitapta Doğu Karadeniz Bölgesi'nden önce Orta Asya steplerine arkasından Oş kırsallarına trenlerle sürgün edilen Doğu Karadeniz Türklerinin yol hikâyesi ele alınmaktadır.

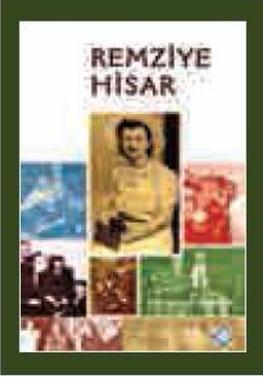
Televizyona ilk çıktıklarında Türkiye'ye oldukça uzak bir coğrafyada Türkiye Türkçesiyle konuşan, horon oynayıp kemençe çalan, mutfaklarında karalahana sarmasının eksik olmadığı Karadenizli Türkleri görünce bizi gündelik hayatlarını ve sosyal değerlerini araştırma merakı sardı. Bir kez incelemeye başladığımızda ise Sovyet Rusya'nın Bolşevik Devrimi'nden sonra zamanla uygulamaya koyduğu

sürgün politikalarına ulaştık. Literatürde bu alanlardaki Türkçe çalışmaların eksikliğini hissettiğimizden dolayı da çalışmayı sürgün sosyolojisi olarak temellendirmeyi doğru bulduk.

Kazak Türklerinin bizce en önemli özellikleri kendilerini Trabzon, Rize ve Artvin'in dahil olduğu Doğu Karadeniz bölgesine ait hissetmeleri, hâlen buralarda nüfus kayıtlarının olduklarını iddia etmeleri ve bölgede akrabalarının yaşadıklarını ifade ederek kendilerini Karadenizli Türk olarak tanımlamalarıdır. Bir başka özellikleri de çalışma boyunca sıklıkla karşılaştığımız bir yanılısımaı açığa çıkarmalarıdır. Buna göre yıllardır Ahıskalı Türkler ile aynı topluluk ve kültürel formlarda değerlendirilen Karadenizli Türkler, ayrı olarak tanınmak istediklerini, aslında başlı başına bir aidiyetlikleri ve farklı kültürel formları olduklarını ifadeledirerek, sorunlarının ve isteklerinin hep göz ardı edildiklerini belirtmişlerdir. Yaşadıkları Oş bölgesinde dahi, Kırgız, Özbek ve Tacik komşuları tarafından "Karadenizli Türk" olarak tanımlanmaktadırlar. Bugün Oş'a bağlı Kızılkaya rayonunda ve Kökcar ile Komunisto köylerinde hayatlarını ve kültürlerini Türkler, Türkiye'den kendilerine bir an önce yöneltilecek ilgiyi beklemektedirler.

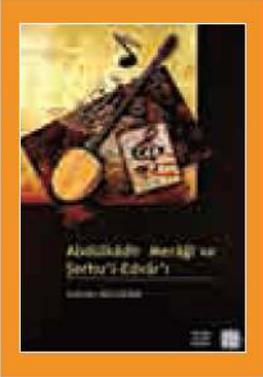

Remziye Hisar (Türk Kimyasının Ana Kraliçesi), Günseli Naymansoy

Osmanlı'nın son, Cumhuriyet'in ilk yılları, ülkenin her açıdan gelişmeye muhtaç olduğu yıllardır. Remziye Hisar'ın yaşamı, bu dönemde bilime tutkuyla bağlı genç bir kadının ona ulaşmadaki kararlılığı ve çabalarını gösteren bir öyküdür. Sorbonne'da doktora yapan ilk Türk kadını olarak Madam Curie'nin öğrencisi olma şansını layıkıyla değerlendirmiş ve Türk kimyasının gelişimine büyük katkı vermiştir.

Türk Müsîkîsinde Abdülkâdir Merâği ve Şerhu'l Edvâr'ı, Kubilay Kolukırık

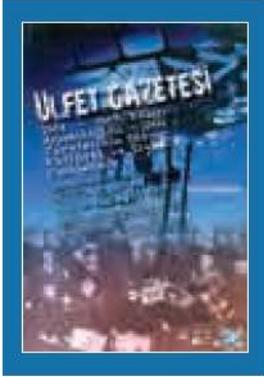

Kubilay Kolukırık'ın bu çalışmasında Türk Müsîkîsine yaşadığı dönemde önemli katkılar sunmuş olan Abdülkadir Meraği ve onun bir çok musiki nazariyatı kitabından birisi olan *Şerhu'l Edvâr* adlı eseri, Türk Musikisi açısından taşıdığı önem bakımından incelenmiştir. Çalışmamızda Abdülkâdir Merâği'nin hayatı, yaşadığı çevre ve eserleri, XIV. Yüzyıl Türk Musikisi nazariyatı ve *Şerhu'l Edvâr*'in yeri konularına, Abdülkâdir Merâği'nin görüşlerine başvurduğu düşünürlerin yaklaşımlarına ve özellikle de Safiyyüddîn el-Urmevî'nin konularla ilgili yaklaşımlarına yer verdik.

Musiki nazariyatı ile ilgili önem arz ettiğini düşündüğümüz konularda Abdülkâdir Merâği'nin getirdiği yorumlara mümkün olduğu kadar yer vermeye çalıştık. Elinizdeki bu kitap Türk Musikisi tarihinin 14. Ve 15. Yüzyıllarına damgasını vuran, müziğin nazari ve amelî yönleri bakımından unutulmayacak bir iz bırakmış olan Abdülkâdir Merâği'nin musiki anlayışının anlaşılmasında sizlere rehberlik edecek niteliktedir.

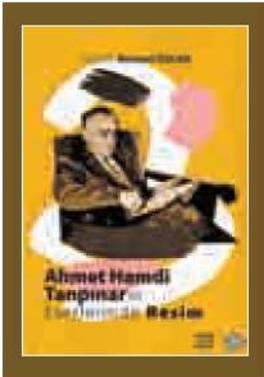
Ülfet Gazetesi (1905-1907 Yılları Arasında İdil-Ural Türklerinin Sosyo-Kültürel ve Siyasî Faaliyetleri), Hasan Demiroğlu

SSCB'nin dağılmasından sonra Sovyet Rusya hâkimiyetinde yaşayan Türklerin tarihine duyulan merak daha da arttı. Türk araştırmacılar, XX. asır Rusya Türklerinin yenileşmesi yönünde fikir beyan eden düşünürlerin biyografilerini ve onların faaliyetlerini incelemeye başladılar. XX. asrın başlarında Rusya Müslümanlarının fikir hayatında önemli bir yer işgal eden düşünürlerden biri de Abdürreşid İbrahim'dir. Abdürreşid İbrahim, dile getirdiği fikirleri bazı neşriyatlar üzerinden bütün dünya Türklerine ulaştırmak istemiştir. Bu neşriyatlardan en önemlisi Ülfet gazetesidir.

Maddi olarak fazla bir yekun tutmamasına rağmen, 1905 ihtilali sonrası Rusya Türklerinin siyasi, ilmi ve sosyal durumlarını en iyi şekilde ortaya koyan *Tercüman*, *Ülfet*, *Kazan Muhbiri*, *Ahbar*, *Yıldız*, *Vakit* ve *Şûrâ* gibi neşriyatların Türkiye'de sadece şahısların özel kütüphanelerinde bulunması ülkemiz adına bir eksiklik. Temennimiz bu eksikliklerin bir an önce giderilmesidir.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Eserlerinde Resim, Nezhat Özcan

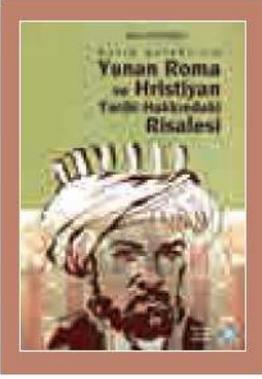

Tanpınar, romanlarında resim sanatından istifade eder. Romanlarda tablo ve ressam isimlerine atıflar, kahramanlar ve/veya anlatıcı aracılığıyla yapılır. Resim sanatına, romanda tartışılan bir madde başlığı olarak yer vermesi ve kahramanları arasında ressamların bulunması bakımından *Aydaki Kadın*'ın Tanpınar'ın diğer romanları arasında ayrı bir yeri vardır. Tanpınar'ın eserlerinde, resim sanatına Pompei fresklerinden primitiflere, kilise apsis resimlerinden Doğu minyatürlerine, Rönesans resminden Japon estamplarına, İncil ve Tevrat sahnelerinden sürrealist, kübist ve dada gibi modern akımlara kadar geniş bir yelpazede atıflar vardır. Tanpınar, çok seçici bir resim zevkine sahiptir.

Tanpınar şiirlerinde, romanlarında olduğundan daha farklı bir tarzda resim sanattan beslenir. Bu husus, Tanpınar'ın saf şiir anlayışı ile ilgilidir. Tanpınar, şiirlerinde, nesirlerinde yaptığı gibi tablo ve ressam adlarına açıkça gönderme yapmaz.

Katip Çelebi'nin Yunan Roma ve Hristiyan Tarihi Hakkındaki Risalesi, Hzl.: Bilal Yurtoğlu

Osmanlı Tarihi ile ilgili olarak dile getirilen görüşlerden biri de Osmanlıların, özellikle klasik dönemde hayranlık uyandırıcı askeri ve siyasi başarılarının etkisi ile üstünlük duygusuna kapıldıkları biçimindedir. Bu yüzden en önemli rakibi ve yayılma alanı olan Batı dünyasına tepeden ve küçümseyerek baktıkları daha da önemlisi içe kapalı bir devlet ve toplum haline dönüşerek o dönemde Batı'da ortaya çıkan uygarlık gelişmelerini göremedikleri, anlayamadıkları ve takip

edemedikleri ileri sürülür.

İşte son dönem araştırmacılarınca 17. yy'da yaşamış ünlü Osmanlı bilgini Katip Çelebi'ye atfedilen İrşadü'l *Hayara ilâ Tarihi'l-Yunan ve r-Rum ve n-Nasara* adlı risale söz konusu sorun bakımından dikkate alınması gereken önemli nadir kaynaklardan biridir. Yazarı tarafından bizzat batılı kaynaklardan yararlanılarak oluşturulduğu söylenen bu eser 17. yüzyıla gelindiğinde Osmanlıların Batı dünyasını nasıl algıladıklarını, onların bu Batı algısının boyutlarının ve derinliğinin ne olduğunu ortaya çıkarmak bakımından çok önemlidir. Bu önemli eserin çeviri yazısını ve sadeleştirmesinin bir değerlendirme ile birlikte *Katip Çelebi'nin Yunan Roma ve Hristiyanlık Tarihi Hakkında Risalesi* adıyla okuyucuya sunuyoruz.

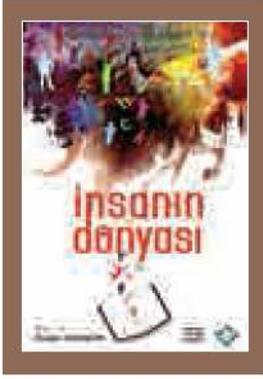
Sosyolojik ve Sosyal Psikolojik Görüş Açısıyla Şehir, Konut ve Mahremiyet, Turhan Yörükân

Turhan Yörükân'ın bu kitabı, daha önce çeşitli dergilerde yayımlanmış yazıları arasından bir seçme yapılarak; sosyolojik ve sosyal psikolojik, daha belirgin bir ifade ile sosyolojik bir sosyal psikoloji görüşüyle şehirselleşme, şehir yenilemesi, "kentsel dönüşüm" ve yarattığı problemler, normsuzluk, suçluluk, kalabalıklık, şehirselleşme, şehir çevresinin bozulması, konut, konutta yoğunluk, beden ve ruh sağlığı, kişisel ve kamusal alan ile mahremiyet konularını; şehir ve konutlarda pek farkına varmadan yaşadığımız çeşitli problemlere dikkat çekmek ve halkımızı aydınlatmak amacıyla hazırlanmıştır.

Kültürel Değerler, Sosyal ve Psikolojik Yansımaları İnsanın Dünyası, Önder Göçgün

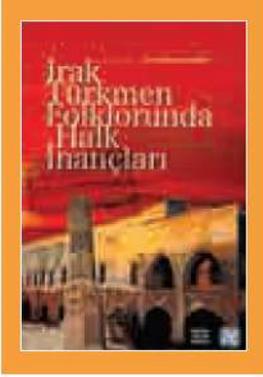

Yazar, bu kitapla "insan merkezli, insan odaklı" yazılarında; özellikle kendi insanımızı yakından ilgilendiren sosyal, kültürel, edebî, tarihî, hukukî, meslekî, psikolojik, sosyolojik ve güzel sanatlarla ilgili çeşitli konulara, ayrıca psiko-sosyal plâtfomda aile içi ve toplumsal nitelikli birtakım sorunlara, hayatın yaşanan zorluklarına temasla; karşılıklı saygı ve sevgiye dayalı olarak toplumsal barışı, huzuru, mutluluğu bulma yolunda gösterilmesi gereken çabaları siz değerli okurların dikkatine sunmaya, mevcut problemlere de birlikte duyarak ve düşünerek çözümler bulmaya, üretmeye, sonuçta moral değerleri yükseltmeye çalışmıştır.

Prof. Dr. Necati Öner'in Fikir Dünyası, Süleyman Hayri Bolay

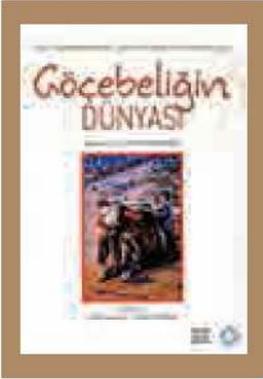
Bu kitap okununca görülecektir ki Necati Öner, genel felsefede, mantıkta, mantık felsefesinde, bilgi ve varlık anlayışında, dil felsefesinde, kültür anlayışında, zihniyet tahlillerinde, eğitim ve sanat anlayışında, din öğretiminde, değer anlayışında, stresin felsefî ve dinî izahında önemli ve dikkat çekici, özgünlük taşıyan çözümler getirmiş olup bu konularda söz sahibidir. Necati Öner, Türk felsefî düşüncesine, Türk kültürünün ve İslamî düşüncenin gelişmesine hem düşünme, hem eğitimöğretim, hem kurduğu Türk Felsefe Derneği ve 25 senedir fasılasız çıkan *Felsefe Dünyası* dergisiyle, hem de tertip ettiği pek çok konferans, panel ve sempozyumlarla asırlarca silinmeyecek katkılar sağlamıştır.

Irak Türkmen Folklorunda Halk İnançları, Necdet Yaşar Bayatlı

Bu çalışmada Irak Türkmen halk folklorunun önemli ve büyük bir parçasını oluşturan halk inançları hem yazılı hem de sözlü kaynaklardan yararlanılarak bilimsel ve karşılaştırmalı bir metotla ele alınmış ve ortaya konulmuştur. Çalışmanın büyük bir bölümü, kendileriyle bizzat mülakat yapılan kaynak kişilerden derlenen ve tespit edilen bilgilere dayanmaktadır. Çalışmada sadece halk inançları ele alınmamış, bunun yanında geçiş dönemlerinde dinî, bereket ve diğer eğlence merasimleri ve ritüelleri sırasında söylenen, hayatın çeşitli safhalarını yansıtan

halk inançlarını etrafında oluşan pratiklerde yer alan hoyrat, mani, tekerleme, efsane, masal, halk hikâyesi, deyim, atasözü, bilmece, ninni, alkış-kargış, fıkra vb. gibi bütün halk edebiyatı unsurları da tespit edilip yazıya geçirilmiştir.

Göçebeliliğin Dünyası (Türk Göçebelerinden Çoşlu Yörüklerinin Etnografyası), Masatake Matsubara, Çev. Kiyotaka Sugihara

Göçebelilik, tarihî süreç içinde insanlığın en önemli hayat tarzlarından biridir. Bu anlamda göçebelilik, insanlık tarihinin önemli bir kısmını teşkil eder. Böyle olmasına rağmen göçebelikle ilgili yerinde ve gözlemlere dayalı yapılan araştırmaların sayısı fazla değildir. Bu önemli araştırmalardan biri, Japon bilim adamı Masatake Matsubara tarafından Anadolu'da Çoşlu Yörükleri üzerine

yapılan araştırmadır. Masatake Matsubara'nın Anadolu'da Çoşlu Yörükleri ile ilgili bu araştırmasının esası, 1979-1980 yılları arasında yerinde beraber yaşama yönteminin uygulandığı bir yıllık alan araştırmasına dayanır. Matsubara'nın söz konusu eseri, öncelikle Çoşlu Yörükleri ile ilgili olarak göçebeliliğin derin tarihinin yoğunlaştırılmış bir özeti olan etnografik gözlemleri ve tespitleri içerir. Bunun yanında Matsubara'nın eseri, teori ve metod bakımından göçebelere nasıl bakılması, onlar üzerinde yerinde nasıl araştırmalar yapılması ve elde edilen verilerin nasıl bir tarihî zemine oturtulması konusunda kapsamlı bir özellik gösterir. Bu bakımdan söz konusu eserin, sadece Çoşlu Yörükleri üzerine yapılan bir araştırma değil, insanlık tarihinin önemli bir kısmını teşkil eden göçebelikle ilgili yapılacak çalışmalar için de önemli bir kaynak özelliğini taşıdığını belirtmek gerekir. Japonca olarak yayımlanan ve daha sonra Çince ve Moğolcaya da çevrilen bu eserin Türkçe olarak yayımlanması, şüphesiz bu alanda önemli bir boşluğu dolduracak ve hatta bundan sonra göçebeliliğin hayat tarzı ve tecrübesinden insanlığın faydalanması hususunda önemli bir yol gösterici olacaktır.